

7/2013

Posudek na rigorózní práci Mgr. Richarda Polmy
Manželství a majetek

U.
4/1

Autor přináší zajímavé zpracování dvou důležitých soukromoprávních institutů, kterým je jak manželství, tak i majetek. Původnost posuzované práce je dána netradičním způsobem zpracování tématu a důslednou snahou o propojení jednotlivých aspektů obou institutů.

Již v úvodu práce autor klade podnětné otázky, které vedou k zamyšlení, zda tyto dva pojmy vůbec k sobě patří a pokud ano, tak proč. Zajímavý nejen z pohledu juristického je výklad autora o manželství jako fenoménu filosofickém, sociologickém, ekonomickém. Již na tomto místě autor prokazuje velmi dobrou orientaci v odborné literatuře, klade řadu i otázek obecných a nepřehlídí skutečnost, že manželství jako zdravý základ každé rodiny je v současné době ve vážné krizi. Z pohledu ekonomického i z právního zastává názor, že právní úprava manželských majetkových vztahů je důležitá jak z pohledu právní subjektivity každého jedince, tak zejména i z pohledu odpovědnosti za přejeté závazky. Výklad o majetku výlučném a společném na str. 32 správně zařazuje do širších souvislostí práva každého občana vlastnit na majetek.

Následně podrobně rozebírá historický vývoj majetkových vztahů mezi manžely (ABGB na str. 37) zákonné majetkové společenství pak na str. 47.

Právní úpravu bezpodílového spoluvlastnictví manželů v občanském zákoníku z roku 1964 hodnotí negativně, když poukazuje, že tato úprava neguje klasické znaky soukromého práva zvláště tím, že ignoruje autonomii vůle manželů. Za závažný nedostatek této právní úpravy považuje to, že neupravuje právní režim pohledávek za manžely. Z tohoto pohledu pak hodnotí kladně platnou právní úpravu společného jmění manželů, která zahrnuje kromě věcí již pohledávky a závazky (str. 74).

4/2013

Jestliže se autor zaměřil na podrobný výklad i otázek podnikání v manželství, využil tento prostor, aby kriticky upozornil na nepříznivý jev, kterým jsou časté změny občanského zákoníku.

5
y komise

Za jeden z výrazně pozitivních rysů platné právní úpravy autor považuje posílení principu autonomie vůle a rovnosti manželů, které se projevují v možnosti zákonný majetkový režim modifikovat (v té souvislosti na jiném místě navrhuje i veřejně přístupný registr, který by byl zřízen v případě modifikací SJM). Jako správné považuje zařazení úpravy společného jmění manželů do části věcných práv v občanském zákoníku. Naproti tomu

kriticky se vyjadřuje k rozdělení právní úpravy některých majetkových vztahů mezi manžely do zákona o rodině a do občanského zákoníku. Proto vítá návrh nové občanskoprávní kodifikace, která celou rodinněprávní oblast zařazuje do občanského zákoníku

V rámci úvah de lege ferenda zmiňuje výslovně doporučení, aby i dary a majetek nabytý děděním mohl přecházet do společného jmění manželů. Stranou jeho pozornosti nezůstávají ani otázky procesní, zejména v souvislosti s nařízením exekuce na mzdu jednoho manžela.

Práci uzavírá konstatováním, že majetek a manželství jsou vzájemně velmi silně propojeny, bez majetku nemůže manželství ani plnit některé své základní funkce. Je proto žádoucí kvalitní a srozumitelná právní úprava obou institutů.

Práci hodnotím velmi kladně; rigorózní práce je po obsahové stránce vyvážená a jako celek má velmi dobrou úroveň. Jak svým obsahem, tak i způsobem zpracování svědčí o hlubokém zájmu autora o zkoumané otázky. Autor práci vhodně systematicky rozčlenil, práce je přehledná a dobře literárně zpracovaná. V důsledku toho rigorózní práce splňuje potřebné náležitosti kladené na tento druh prací.

V průběhu ústní obhajoby doporučuji se soustředit na problematiku smluv, kterými se modifikuje rozsah společného jmění manželů.

13.2.2010

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.